

cu. Začel je preudarjati, kako priti do sredstev, ki bi mu omogočile stopiti v baje tako slaček zakonski jarem. Ko je v nedeljo čital pri cerkvi velik lepak, da priredi Katol. prosvetno društvo v Sv. Petru pod Sv. gorami veliko, izredno dragoceno loterijo z 250 dobitki v vrednosti 50 tisoč dinarjev in da stane ena srečka samo 5 dinarjev, se mu je hipoma posvetila v glavi prijetna misel: »Kaj ko bi tudi ti, Tone, kupil nekaj srečk? mogoče boš ravno ti tako srečen, da zadeneš glavni dobiček, ki obstoji iz finoizdelanega pohištva, krasno politiranega iz črešnjevega lesa in njegova vrednost se ceni do 10.000 dinarjev.« In Tone ni bil nemaren, temveč kupil za vse svoje prihranke še isti dan lepo število srečk, samo 5 dinarjev je obdržal, da si preskrbi zaenkrat pratiko, v kateri bo štel dneve do 8. decembra, ko se bode vršilo žrebanje. Koj popoldne po večernicah jo je mahnil za vasjo k Jerici. Trikrat je zaukal pod njenim oknom, da so se stresle šipe kot ob potresu. In Tone je razlagal Jerici na dolgo in široko, kako je ukrenil, da pride do potrebnega pohištva. Mogoče bode celo tako srečen, da bo zadel polovnjak vina, ki ga bo hranil za svatbo, mogoče pitano svinjo, klastro drv ali belo finega platna, ali celo šivalni stroj »Singer« za Jerico. Jerici so se iskriale solze v očeh, solze hvaležnosti. Sklenila je, da tudi ona kupi nekaj srečk, saj toliko ima prihrankov. In ko ji je pravil, da je med mnogimi dobitki tudi vreča 20 kg fine kave, nadalje bicikl, zaboj mila »Zlatorog«, svilene rute itd., ji je kar sapo zaprla. Se spati ni mogla tisti večer in menda ne bode vseskozi do 8. decembra, ko bode žreb odločil o njeni bodočnosti. — In vi, dragi čitatelji? Ali vam se ni vzbudila želja, da tudi vi kupite nekaj srečk? No, to lahko storite! Pišite samo na loterijski odbor Katol. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami in priljučite tolikokrat po 5 dinarjev, koliko srečk si želite. Sreča vas išče!

Sv. Križ pri Mariboru. Ko se je v našem časopisju omenjalo, da nameravajo naš hrib dne 13. t. m. preplaviti trume Mariborčanov in okoličanov, da se udeležijo političnega shoda poslanca Franjo Zebota, popoldne pa prireditve domačega bralnega društva, bo gotovo marsikateri naročnik »Slovenskega Gospodarja« radoveden, kako se je v resnici nameravani program izvršil. Resnici na ljubo bodi omenjeno, da se Maribor ni izkazal in sicer iz strahu pred mehkim potom, oziroma blatom, ker vreme je bilo po deževnem prednevju prav lepo. Z žalostjo v srcu doznavamo, da se bližajo mrzli jesenski dnevi, ki dovoljuje meščanom izlete le v bližnje okolice. Politični shod poslanca Zebota se je vršil na lepem krizanskem glavnem trgu. Poslušalcev je bilo več sto. Bili so sploh vsi, ki so ta dan prihiteli k Sv. Križu. Tistim, ki ležijo v prahu in pepelu pred vsako vlado, se je zdelo skoro nemogoče, da, nerazumljivo, kako bi mogel kdo kritizirati sedaj vladajočo stran ke. Nekateri so se silno čudili, drugi pa jezili, ko je poslanec Zebot naglaševal, da je narodni blokaš dr. Pivko glasoval za sedanje visoke davke, češ, da Slovenci itak premalo plačujemo. Večinoma vsi zborovalci so bili mnenja, da se davki sicer morajo plačevati, pa v pravem razmerju, in da imajo naši poslanci popolnoma prav, da stojijo v opoziciji, ker enkrat mora priti tudi poštenost in pravičnost do besede. Našim poslancem se je izrekla popolna zaupnica za nesebično in neustrašeno delovanje v prid našega naroda. — Pri popoldanski prireditvi bralnega društva so nastopili najprej domači igralci v igri »Na dan sodbe.« Bili so to sami domači kmečki fantje in dekleta, velika večina šele prvič na odru. Svoje vloge so rešili vsi brez napake, posebno učinkovit je pa bil njihov nastop zato, ker so bili izborno maskirani, za kar priznanje g. režiserju, ki ni pozabil nobene malenkosti, samo da bi bil uspeh na odru gotov. Za svoj trud je prejel popolno zadoščenje v tem, ker so igralci nastopali brezhibno, nekateri, kakor n. pr. Anton Cestnik, Marta, logar, sodnik s svojim osobjem ter gozdni prebivalci v svojih originalnih kostumih naravnost dovršeno, tako da je bilo vse občinstvo ne le samo zadovoljno, ampak navdušeno nad to igro. Nastopili so potem igralci iz St. Jurija ob Pesnici z veseligrjo »V Ljubljano jo dejno!« Igralci so v igri nastopili tako, kakor so jo razumevali. Ako bi jo vprizorili kakšni drugi igralci in če bi režiser bil črtal nekatere prizore, ki so mogoče svoje dni zabavali liberalno malomeščansko inteligenco, dandanes pa ne vlečejo več, bi se še dala za silo igra prebaviti. Z uprizarjanjem nekaterih prizorov te igre, kakor so nastopili naši sosede pri nas, se absolutno ne strinjamo in zato svetujemo vsem, ki so merodajni pri izboranju in vžibanju oderskih prireditev, da v prihodnje ne pobirajo takih reči, ki se nikakor ne strinjajo s programom naših društev. Kar je bilo resnih ljudi v dvorani, so vsi s težkim srcem gledali vprizoritev gotovih prizorov, ki so mladino naravnost pohujševali. Naši odri nimajo namena ljudi pohujševati, ampak vzgajati! Ako se bomo držali tega načela, bomo vedno zadeli pravo struno. Te besede smo bili prisiljeni priobčiti, ker bi bilo škoda, če bi svoje dobre moči zgubivali in trtili v nepravilnem razumevanju in izvrševanju programa katoliških prosvetnih društev.

Proslava 15letnice blagoslovitve Slovenskega doma v St. Ilju v Slov. gor. Dne 8. t. m., na praznik, so proslavili Sentiljčani spominski dan, ko so pred 15 leti blagoslovili svoj »Slovenski dom.« V proslavo je priredil domači Orel veselico z zanimivim sporedom. V raznih točkah so nastopili Orli in Orlič, domači pevski zbor je zapel več pesmi, nato pa se je vršila tombola s krasnimi dobitki. Za zabavo je skrbel godba Katoliške Omladine iz Maribora. Slavnostni govor je v spomin 15letnice govoril č. g. župnik Ewald Vračko, ki je z njemu lastno ognjevitostjo orisal boj in zmago Sentiljčanov za rodni jezik, vero in dom. Višek njegovega govora je bil: Da, Vera v Boga in zaupanje v Marijo je rešila St. Ilj Bog je čuval to narodno postojanko, da je niso premagali številni sovražji!

Sv. Trojica v Slov. gor. Proslava 50letnega obstoja našega društva se je vršila slovesno. Temu se imamo zahvaliti lepemu vremenu, kakor tudi vsem onim, kateri so

sodelovali v povzdigo proslave. Najprej smo dolžni zahvaliti našemu č. g. župniku, kateri je mnogo storil za povzdigo naše slavnosti. Lepa hvala tudi vsem v naši občini, kateri so na katerikoli način sodelovali. Nadalje vsem onim, ki so nas podpirali gmotno, oziroma z dobitki. To so bili tudi zvesti Sentlenarčani in celo Mariborčani. Tudi udeležba veslice je bila številna. Hvala vsem, kateri so jo posetili iz bližnje in daljne okolice. Vsestransko še enkrat iskrena hvala! — Odbor.

K Sv. Barbari v Haloze naredijo izlet Orli od Sv. Marjete niže Ptuj v nedeljo, dne 20. t. m. Ob pol desetih se udeležijo z godbo in zastavo na čelu službe božje, popoldne večernic in takoj po večernicah bo javen telovadni nastop na vrtu gospe Rajharjeve, Sodeluje domača barbarska godba na pihala. Vsi prijatelji pošteno zabave, prav posebno mladina, pa tudi iz sosednih žup, iskreno vabljeni! Bog živil!

Velika Nedelja. Tukajšnje kat. izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 27. t. m., ob treh popoldne koncert v prostorih temošnje graščine. Sodelujeta domači pevski zbor in godba na pihala. Na sporedu je več glasbenih in pevskih točk. Ker je ta prireditev prva te vrste pri Veliki Nedelji in je čisti dobiček namenjen za nabavo novih knjig, zato vabimo vse domačine in sosede, da se tega koncerta množestveno udeležite. Za okrepcila bo preskrbljeno. V slučaju deževnega vremena se prireditev preloži za en teden. — Splošno z veseljem opazujemo, da naša velikonedeljska katoliška društva v zadnjem času živahno delujejo. Preteklo nedeljo, dne 6. t. m., so nam naši Orli priskrbeli pošteno zabavo z vprizoritvijo gledališke predstave »Moč uniforme.« Sedaj pa se že sliši, da nas hočejo naše vrle in pridne Orlice v kratkem razveseliti z novo igro »Roka božja.« Bomo videli in v »Slovenskem Gospodarju« točno poročali.

Blagoslovitev Katoliškega doma v Ljutomeru. Lep dan je bil 8. september. Prejšnji dan je sicer lilo z neba kakor iz škafa in zdelo se je, kakor da se zatvornice dežja sploh ne mislijo zapreti. Pa naši fantje in dekleta se tudi naliva niso ustrašili in so kljub dežju ves dan neumorno krasili slavnostne prostore. Vrta dekleta so napletla toliko vencov, da so Dom kar zakrili. Proti večeru pa se je nebo zjasnilo in drugi dan je bilo tako lepo vreme, da si boljše nismo mogli želeli. Ze na vse zgodaj so se začele zbirati množice. Z jutranjim vlakom so se pripeljali Orli in gosti iz Gor. Radgone, Sv. Jurija, Križevca. Tudi Orli iz Bogojne pod vodstvom akademika Ign. Baše so prispeli. Na kolodvoru jih je sprejela godba, nakar so odkorakali k Društvenemu domu, kjer sta jih pozdravila predsednik pripravljalnega odbora, g. kaplan Ferk in v imenu okrožja brat Novak. Ob pol 10. so vsi z godbo odkorakali v cerkev, kjer je imel slovesno sv. opravilo mil. g. stolni dekan prelat dr. Iv. Tomažič. V cerkvenem govoru je povdarjal veliko važnost Društvenih domov za versko in umstveno vzgojo mladine in izrekel pomenljive besede, da se bodo sledovi današnjega slavja poznali tudi v večnosti, kjer se bo videlo, koliko mladeničem in dekletom so ravno Domovi ohranili poštenost in jih vzgojili v značajne kristjane. — Po slovesnem opravilu se je vršil pohod na trg, nakar je gospod prelat ob asistenci 16 duhovnikov slovesno blagoslovil novi Društveni dom. — Po blagoslovitvi je imel z balkona slavnostni govor predsednik Prosvetne zveze dr. Josip Hohnjec. V svojem govoru je povdarjal veliki pomen Domov za krščansko prosveto in navduševal mladino, naj se pridno vzgaja v novem Društvenem domu. — Popoldne se je vršila javna telovadba ljutomerskega Orla, pri kateri je sodelovalo celo okrožje. Bila je zelo dobro obiskana. Ljutomerski Orel je zopet pokazal, da njegove peruti še niso omahnile — nasprotno, da se vedno bolj razvija in stremi za vedno večjo izpopolnitvijo. Navzoč goste je pozdravil okrožni predsednik Drago Novak. Ob priliki blagoslovitve Katoliškega doma je došlo tudi veliko čestitk. Prvi je bil prevz. gospod škof dr. Karlin, ki je že večkrat z besedo in peresom bodril duhovništvo in ljudstvo, naj zida društvene domove. V pismu na gospoda župnika je sporočil, da bi se od srca rad odzval povabilu in blagoslovil sam Društveni dom, pa ga dolžnost veže na dom, ker je moral podeliti enemu izmed g. bogoslovcev dijakonat. Zato iz srca želi, da bi se slavnost lepo posrečila in bil bil Dom vedno žarišče in ognjišče navdušenih src za vero in dom. — Prelepe besede, ki jih bo ljutomerska mladina vedno skušala po svojih močeh udeležiti! Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so pripomogli, da se je dogradil veličastni Društveni dom, pa tudi tistim, ki so pri blagoslovitvi zastavili svoje moči, da je tako lepo izpadla. Imajo sicer posamezne osebe prav posebne zasluge za dograditev Doma, ker so veliko žrtvovali, toda ne bomo jih imenovali, ker smo prepričani, da niso iskali s svojim trudom prazne časti, ampak so se trudili zato, da dobijo drugod neminljivo plačilo!

Konjice. V nedeljo, dne 20. t. m., proslavijo naše organizacije prvo obletnico otvoritve novega Katoliškega doma. Igrajo Jalenov »Dome«, ljudsko igro v štirih dejanjih, ki na tako pretresljiv način razkriva rane naših kmečkih domov, podaja pa tudi zdravila za njih zdravljenje, nastopi pevski zbor. Vsem znancem in prijateljem kličemo: Na veselo svidenje!

Frankolovo. Kmetijsko katoliško izobraževalno društvo na Frankolovem priredi v nedeljo, dne 20. t. m., popoldne po večernicah v Društvenem domu igro »Turški križ.« Pred igro in po igri zapoje pevski zbor več narodnih pesmi. Prijatelji poštene zabave se vabijo k prav obilni udeležbi!

Rajhenburg. Tukajšnji orlovski odsek obhaja v nedeljo, dne 27. t. m., 15letnico svojega obstoja. Popoldne bo sv. maša za vse rajne člane odseka. Popoldne po večernicah bo pa telovadna akademija z raznovrstnimi in zani-

mivimi telovadnimi točkami članov in naraščaja, z detilmacijami in govorom. Nastopi tudi moški pevski zbor, Vsak prijatelj našega Orla bo gotovo posetil to našo slavoslovesno akademijo, Bog živil!

Dr. Korošec o sedanji vladi in njenih delih.

V nedeljo, 13. septembra je imel dr. Korošec v Ljubljani govor, v katerem je med drugim rekel sledeče:

Slovenska ljudska stranka ostane pri poštenih starih vsebini pojmov ter pravi: Kar se je dogodilo s Hrvatsko seljaško stranko, to ni sporazum, to je nasilje in kapitulacija. Mi ostanemo zvesti programu slovenskega naroda! Kdor hoče nas, mora upoštevati naš slovenski program.

Nikjer v zgodovini še nismo do danes čitali, da je katerikoli narod sprejel prisiljeno in primorano kapitulacijo z navdušenjem in odobravanjem, čeravno je takih slučajev v zgodovini dovolj. Zelja po svobodi in samolastnem življenju ostane neizbrisljivo v srcih naroda. Srca in duše ne kapitulirajo. Zato smo tudi globoko prepričani, da je hrvatski narod ostal v svojem srcu isti, kakor je bil pred Radičevovo kapitulacijo in da si dalje želi v svoji duši pravega in bratskega sporazuma, o katerem je dosedaj govoril in za katerega se je boril.

Davidovičeva demokratska stranka se je dosedaj oprezno izogibala zahtevi po reviziji ustave. Sedaj pa, ko se nam hoče ubiti v glavo, da je kapitulacija »sporazum«, in da do drugega sporazuma sploh ne pride, je ta stranka odkrito in pošteno izjavila, da vztraja pri ideji velikega sporazuma med Slovenci, Hrvati in Srbi ter da se v doseg tega cilja ne straši tudi revizije ustave. Ta stranka, ki v glavnem zastopa mišljenje srca srbskega naroda, vedno za svobodo zavzete Šumadije, bi imela po Radičevi kapitulaciji pač najmanj povoda še sedaj govoriti o sporazumni ureditvi države in o reviziji ustave, ako bi tudi ne bila istotako, kakor mi, globoko prepričana, da to, kar se je zgodilo med Radičem in Pašičem, ni še likvidacija hrvatskega in slovenskega vprašanja, ampak samo za kratko dobo trajajoča zastoj, katerega bodo prekinili novi dogodki v našem notranjem življenju ter oživel stare spore in stara vprašanja.

Ideja sporazuma ni pokopana. To je naše globoko prepričanje. Radičeva stranka jo je pač zaustavila na njenem zmagovitem pohodu, ubiti pa je ni mogla in je ne more, ker se ideje ne dajo ubijati, ako izvirajo iz notranjih ljudskih potreb in razmer. Zato bi pa bilo tudi napačno, ako bi mi sledili siremskim glasovom, ki prihajajo na naše uho iz Slovenije in Beograda, da naj sledimo Radičevemu zgledu in se odrečemo svojemu slovenskemu programu. Toda mi bi s tem ne likvidirali vprašanje sporazuma, pač pa bi likvidirali svojo straniko. Ako tenkočutno poslušamo sirenske glasove, je našim prijateljem doma in ob Donavi več ležeče na tem, kakor pa za samo stvar sporazuma. Toda dokler bo naša stranka uživala zaupanje slovenskega naroda, ne bo nikdar grobokop njegovih potreb in želja. Način vladanja je ostal isti pod Pašič-Radičem, kakor je bil pod Pašič-Pribičevićem. Davčni vijak, ki se je navijal pod Pribičevićevim sodelovanjem, se z nemoteno silo nadaljuje tudi pod Radičevim sodelovanjem, ne samo proti obrtniku in trgovcu, ampak tudi proti kmetu, za katerega se je Radičeva stranka v prvi vrsti smatrala za poklicano, da ga rešuje. Nikdar ni eksekutor tako pogosto trkal na kmetova vrata, kakor v teh par mesecih Radičeva vladanja, nikdar se ni prisilna eksekucija zaradi neplačanih davkov izvajala v tako velikem številu in tako kruto, kakor sedaj, ko sedijo Radičevi zaupniki na ministrskih klopih. Doba Radičeve vlade se lahko imenuje doba kmetjskih eksekucij.

O narodni avtonomiji tudi sedanja vlada noče nič čuti, čeprav sedijo v njej radičevci, pač pa nam je na veliko obetala občinsko avtonomijo in avtonomijo okrajnih in pa okrožnih samouprav. Zopet same prazne obljube. Več kot polovica občin v naši državi ne uživa občinske avtonomije.

In najhujše mora to občutiti naša Ljubljana na svojem lastnem telesu. Kakšna občinska avtonomija je to, ki sme samo takrat živeti, ako je večina občinskega sveta politično v vsakokratnem vladnem taboru?

Veliko slavošpevov smo pa čuli tudi na okrajno in okrožno samoupravo, posebno, ko se je sprejemala sedanja ustava in se nas je tolažilo, da nam bodo te samouprave popolnoma nadomeščale avtonomijo za Slovenijo. Toda niti teh samouprav deloma noče, deloma se ne upa oživotvoriti nobena vidovdanska vlada. Noče, ker bi s tem trpelo dosedanje centralistično birokratično vladanje, ki je za hegemonijo vladajočega režima potrebno. Ne upa si, ker so te samouprave, kakor so zamišljene po sedanji zakonodaji, mrtvorajeno dete, ki nima nobene politične in nobene finančne zmožnosti za življenje.

Radič ima tukaj sedaj lepo nalogo, da prepriča svoje zaveznike, da je treba vse te samoupravne zakone kasirati, dati narodom od njih zahtevano avtonomijo, v kateri si bodo ustvarili z lastno sposobnostjo in uredili po lastni volji vse potrebne nižje organizirane samoupravne zajednice. Mi pa imamo zadoščenje, da so se tudi v tem oziru izpolnila naša prerokovanja in da je opravičena naša absolutna zahteva: nesposoben birokratičen centralizem je treba odstraniti, pokrajnam pa dati z ozirom na njih kulturni, gospodarski in politični zgodovinski razvoj: zakonodajno samoupravno organizacijo!

Kjer bi trebalo narodom dati svobode in samostoj-

nosti, da sami odločajo v svojih zadevah, tam tudi sedanje vladne stranke odrekajo. Pač pa so se vrgle na drugo polje, na katerem razvijajo veliko živahnost, na kulturno bojno polje. Ni nobenega dvoma in v tem oziru si ne smemo prikrivati resnice: pri nas se izvaja tisto, pa sistematično kulturni boj. Pribečević ga je začel, Radič pa ga za Pribečevićem nadaljuje. In celo Pucelj se je s Prepeluhom vzdignil ter pristavil svoj piskrček k Radičevemu ognjišču, da bi skuhal tam strup za »klerikalizem«.

V meščanskih šolah se je polovico ur dosedaj za veronauk določenih kratkomaletno črtalo. Na učiteljskih se je iz četrtega letnika veronauk popolnoma vrgel ven. Humanistične srednje šole se ne odpravljajo morda iz pedagoških razlogov, ker ti ravno govorijo za nje, ampak, da se nas odtrga od zapadne krščanske kulture. V načrtih za nove šolske zakone ni poučevanje veronauka poverjeno cerkvam, ampak se laizira. Vse to je še zapuščina od Pribečevića. Pričakovali smo od novega ministra, da bo napram cerkvam korektnější. Toda ukinitel je učiteljska katoliških redovnic na Hrvaškem in v Sloveniji, na podlagi baje ministrskega ukaza pa se onemogočuje v Sloveniji svobodni razvoj ljudskih šol katoliških redovnic.

Slovenski katoliški starši, mislim, da smem izjaviti, pa ne pustijo, da se odstranja verouk iz šol, niti ne pustijo, da se zapirajo učiteljska in onemogočujejo zasebne šole katoliških redovnic. Otroci niso last države, ampak last staršev, katerim se ne more odrekati vsaj ta pravica, da vzgajajo svojo dečo, kakor sami spoznajo po svoji vesti za potrebno. Ta pravica je elementarna temeljna pravica roditeljev. Zato so katoliški starši globoko užaljeni, ako se jim celo v tem oziru skraćuje njihove pravice. Minister za prosveto naj bi raje smatral za svojo dolžnost, da odpravi s svojo šolsko politiko tisti sramotno veliki odstotek analfabetov, ki nas ponižuje pred celim kulturnim svetom. Katoliški starši pa bodo uporabili vsa zakonita sredstva, da se veronauk zopet vrne v šole in da pusti svobodno življenje zasebnih šol, ki v vsakem oziru odgovarjajo zakonskim predpisom. Slovenska ljudska stranka pa bo v tem boju staršem in cerkvi zvesto stala ob strani!

Kljub vsemu se nas ne loteva apatija. Nasprotno, mi trdno upamo, da bomo z doslednim delovanjem v doglednem času gotovo prišli do svojega cilja: to je: dati državi mir, in sicer s tem, da damo vsakemu narodu politično svobodo, dati stanovom možnost za eksistenco, za socialni in gospodarski napredek in razvoj, dati državi finančno politiko, dati narodom visoko splošno kulturo, dati državi tudi verski mir in versko strpljivost.

To je naša želja, naša železna volja in naš cilj! Prepričan sem, da ne bomo na tem pohodu sami, ampak da bo ostal cel slovenski narod še dalje zvesto v našem taboru!

Naši poslanci med ljudstvom.

Zbor zaupnikov SLS v Murski Soboti. V nedeljo, dne 15. t. m., so odborniki in zaupniki prekmurskih krajevnih organizacij SLS do zadnjega koticčka napolnili Dittrichovo dvorano v Murski Soboti. Celotno Prekmurje od Dolnje do Gornje Lendave je bilo zastopano. Zborovanje je otvoril in vodil poslanec Siflar. Poslanec Klekl je podal politično poročilo. Poslanec Vesenjajk je govoril o državnem gospodarstvu, zlasti o davkih in carinah, tajnik Kranjc o organizaciji SLS v Prekmurju.

Pri Sv. Martinu blizu Vurberga je priredila Slov. ljudska stranka v nedeljo, 6. septembra po rani sveti maši na prostem pri cerkvi ljudski shod, ki je bil zelo lepo obiskan. Otvoril ga je domači gospod župnik Lajnšič, a predsedoval je župan iz Gor. Dupleka g. Ignac Thaler. O političnem in gospodarskem položaju nam je poročal naš poslanec Fr. Zebot. Slišali smo marsikaj, kar še dosedaj nismo slišali. Posebno se nam je dopadla tista pripovedka o učenem »fidarju«, kateri je očistil dvema bolnikoma plesnjave možgane. Po shodu, na katerem smo izrekli našemu poslancu in njegovim tovarišem popolno zaupanje, smo ostali z našim zastopnikom v zaupnem razgovoru.

Shodi v okr. Marenberg. Na praznik, 8. septembra sta se vršila dva dobro obiskana shoda v Sv. Primožu na Pohorju in na Kamnu (Vuzenica). Poročal je posl. Pušenjak o političnem položaju, natančno razložil politiko Radičeve stranke, naglašal, da so poslanci Radičeve stranke glasovali za vse povišane davke in za novi davke za delavce ter razpravljali o krivični, pretirani obremenitvi Slovenije. Soglasno je bila sprejeta resolucija, v kateri se protestira proti prevelikemu obdačenju Slovenije, ki ogroža obstoj kmečkega stanu, obrtnikov in trgovcev. Vsi oni, ki so volili Radiča — bilo jih je 524 v okraju — se sramujejo, da so tako nasledili. Radič je zatajil republiko, borbo za samostojnost opustil, on podpira Pašičev velesrbski centralizem, govori, da se Sloveniji predobro godi in daje s tem potuho davčnim oblastem, da še hujše pritiskajo na Slovenijo.

Šmartin na Pohorju. V nedeljo, dne 13. t. m. sta nas obiskala poslanca Stef. Falež in Pušenjak ter se je vršil dobro obiskan shod SLS, kateremu je predsedoval odbornik okrajne organizacije, vrli posestnik Franc Fric. Poslanec Falež je orisal politične razmere v naši državi, izdajstvo Radičevu in ožigosal protiljudski in protikrščanski šolski zakon, katerega je predložil Pribečević. Poslanec Pušenjak je govoril o gospodarski politiki, o osobito davčni politiki, in poveljal k vztrajnosti v boju za uresničenje strankinega programa. Predsednik

se je zahvalil govornikom za izčrpana poročila z željo, da bi se še večkrat priredil političen shod pri nas, ki nas pouči o političnih razmerah v naši državi.

Dr. Hohnjec je imel zadnji čas v Ljutomerškem okraju te-le shode: v nedeljo, 6. septembra, po ranem cerkvenem opravilu pri Sv. Križu pri Ljutomeru, popoldne v Veržeju; v nedeljo, 13. septembra v Ljutomeru. Obisk je bil dober, odnosno pri Sv. Križu prav dober, v Ljutomeru izvršten. Poročilo poslanca dr. Hohnjeca je bilo povsodi sprejeto z velikim zanimanjem in vsestranskim pritrdjevanjem. V enoglasno sprejetih resolucijah je bilo njegovemu delovanju in politiki Jugoslovanskega kluba izrečeno popolno zaupanje. Volilci so na vseh shodih tudi protestirali zoper davčni sistem v Sloveniji in zoper brezobzirno navijanje davčnega vijaka; zoper novo carinsko tarifo, ki povečuje carinske postavke na umetna gnojila, galico, poljedelske stroje in sploh na kmetijske potrebščine; zoper ukinitenje zasebnih učiteljskih, ki so v rokah katoliških redovnic, ter zoper skrajšanje časa za verouk na meščanskih in drugih šolah. Na shodu v Ljutomeru je tudi bila sprejeta naslednja resolucija: »Državna vlada obremenuje Slovenijo z davki do petine vseh v državi vplačanih direktnih davkov, noče pa izpolniti svojih obveznosti napram Sloveniji. H graditvi in vzdrževanju cest prispeva v tako nezadostni meri, da je teh prispevkov, katere je dati obvezana, dolžna visoko svoto več milijonov dinarjev. Mesto teh prispevkov hoče, kakor je razvidno iz izjav gospoda ministra javnih del v parlamentu in okrožnice gradbene direkcije v Ljubljani okrajnim zastopom in cestnim odborom, v Sloveniji zopet upeljati kuluk. Zoper tako postopanje vlade odločno protestiramo.«

Ormož. V nedeljo, dne 13. t. m., se je vršil v Katol. domu shod Slovenske ljudske stranke, na katerem je poročal o političnem položaju poslanec g. Andrej Bedjanič. Prav po domače je nam razložil vso RR (Pašič-Radič) politiko. Radič je prej povsod kritiziral, se po svetu enkrat na Angleško, enkrat na Rusko vozil, drugače pa doma za pečko s svojimi poslanci ležal in hrvaški narod tako za nos vodil. Če bi bil lepo od začetka v državni zbor prišel, ne bi bilo centralizma. Le po njegovi krivdi smo bili preglaševani in narodi se ne morejo sami razvijati. Le zavoljo njegovih intrig so ga zaprl. Ko se to zgodi, na vse pozabi, vse svoje trditve ovrže, na svojo pest vso svojo taktiko brez vprašanja naroda spremeni, pravi, da vse to ni nič in silene sporazum s Pašičem, torej popolnoma kapitulira. Pri njem ni nič, da se davki ne izenačijo, da njegovi poslanci z radikali, s Kelemino in Pučjem vred, so vse davke odglasovali, da so odglasovali tiskovni zakon, ki je najslabjši, kaj ga svet pozna, da so odglasovali dvanajstine, v katerih ni za Slovenijo postavljeno nič, akoravno največ plača, da pri agrarni reformi delajo nato, da se graščaka, ki je pod agrarno reformo, štiti, ne pa seljaka, ki zemljo potrebuje. Udriha po duhovščini, ki dela za ljudstvo. Graja vse. Na Krškem je grajal Orle, grajal Sokole, in ko se ga za besedo prime, obrne besede in reče, da ni so ne Orli, ne Sokoli, ampak da so golobice. To ni nič, akoravno ve dobro, da so njegovi poslanci odglasovali dva najstine, v katerih je za Slovenijo za regulacijo vod postavljenih le 2.000.000 dinarjev, katero svoto večji del požrejo različne komisije. To ni nič, da zdaj njegovi agitatorji okoli farbajo ljudi, da bodo njegovi več dobili, ker so v vladi. V celi državi je bilo elementarne škode letos nad 600.000.000 dinarjev, vlada pa je dala podpore le krog 3.000.000 dinarjev. Koliko so od tega požrle različne komisije in koliko je nesrečno ljudstvo dobilo? To vse ni nič, da Pašič kot samodržec komandira in Radičevci le kimajo, in Radič ga k vsemu še hvali. Zato je treba, da se že enkrat začne s pametno politiko, drugače je vse zastoj. Je treba, da se naredi invalidni zakon tako, da bo dober za invalide, dober tudi za davkoplačevalce, in ne kakšni je zdaj! Treba je, da se popravi šolski zakon, v katerem se morajo vpoštevat tudi krajevne razmere; da se pustijo tudi privatne šole, katerih dobrino priznavajo celo sami nasprotniki, ki svoje otroke v nje pošiljajo. Treba je posebno, da se davki za celo državo zenačijo. Vse to je zakrivil centralizem, vsi, ki so zanj. Zato je Slovenska ljudska stranka za avtonomno pokrajino in bo vselej in ne bo svojega programa menjala, ne bo tako nesramno kot Radič s svojimi kapitulirala. — Po živahni debati zborovalcev se je sprejela sledeča resolucija: »Zbrani izrekamo poslancu g. Andreju Bedjaniču in vodstvu SLS stranke popolno zaupanje in tirjamo, da vstrajate pri Vašem programu. Na to vestno in vstrajno delajte, da vsi, ako smo vsi državljani ene države, in to smo in hočemo biti, tedaj Slovenec ravnotako kot Srb in Hrvat, imamo enako pravico in enake dolžnosti, da tedaj posebno vsi enako plačamo.«

Tedenske novice.

Zopet prihajajo s kulukom! Z velikim naporom se je poslancem Slovenske ljudske stranke posrečilo leta 1923 in 1924 preprečiti upeljavo kuluka v Sloveniji. Za ceste plačujemo tako ogromne davke, da bi bila upeljava cestne robote (kuluka) nesmisel. Te dni pa so iz Beograda in iz Ljubljane zopet začeli sirašiti s kulukom. Gradbeno ravateljstvo, t. j. tisti oddelek ministrstva, ki ima na skrbi državne in deželne ceste ter mora dajati okrajem podporo za okrajne ceste, je izdalo na vse okrajne zastope okrožnico, iz katere je razvidno, da se našim okrajem v bodoče iz Beograda mesto podpore ponuja kuluk. Čuditi se je, kako more gradbeno ravateljstvo kaj takega zahtevati od nas Slovencev, ko pa vendar plačujemo Slovenci posebne deželne (avtonomne) doklade v iznosu nad 150% na vse direktne davke. Od teh doklad bi morala vlada dajati državne podpore okrajnim zastopom. Dosedaj je te podpore (iz našega lastnega denarja) dajala A. sedanja vlada, v kateri sedijo poleg Pašiča tudi 4 Radičevci ministri in 4

podministri, hoče Sloveniji še tudi te podpore odvzeti. — Franjo Zebot.

Mariborske novice. Dne 15. t. m. je preteklo 40 let, odkar obstoji Cirilova tiskarna. — Maribor je presenetila zadnje nedeljo požarna bramba z mojstrsko uspelo prireditvijo večera umetnih ognjev v Ljudskem vrtu. — Zadnje nedeljo je bila 43 let službujočemu tajniku mariborskega okrajnega zastopa g. Eichkitzu od mariborskega g. župana in okrajnega gerenta dr. Leskovarja slovesno izročena služna zlata kolajna. G. Eichkitz je stopil v pokoj in na njegovo mesto pride dosedanji vodja mariborske državne borze dela g. Jože Stabej. — Mariborski okrajni zastop je razvil v letošnjem letu veliko delavnost. V kratkem času bo dogotovljena nova cesta Sv. Miklavž—hočko Pohorje. Tekom nekaj dni bodo zgrajeni trije novi okrajni mostovi, eden veliki betonski pri Rušah in dva manjša lesena.

Dekanijski shod Marijinih družb v Slivnici pri Mariboru v nedeljo, dne 6. t. m., ni privabil samo družbenic iz cele hočke dekanije, ampak tudi še iz Gornje in Spodnje Poljskave. V cerkvi je pridigoval p. Pavel iz Maribora. Na veličastnem zborovanju v društvenem domu je poleg dekanijskega družbenega voditelja, č. g. dekana Sagaja, govoril zopet p. Pavel in pa zastopnice vseh udeleženihih Marijinih družb iz dekanije in izven nje, po lepem načrtu o velevažnih zadevah in dolžnostih družbenic. Med govori so se vrstile pesmi, pozdravi in deklamacije; srca zborovalk, ki so polnile veliki društveni dom, so bila tako zavzeta za lepi Marijin tabor, da se skoro dekleta niso hotela raziti, ko je predsednik shod zaključil. Dal Bog in Marije obilo sadu!

Gospod Franjo Thaler v St. Ilju v Slov. gor. bo obhajal dne 20. septembra na »Karlovem« pri St. Ilju 60letnico svojega rojstva. Dolgoletnemu županu naše obmeje slovenske trdnjave, vnetemu delavcu na izobraževalnem in narodnogospodarskem polju ter iskrenemu somišljeniku Slovenske ljudske stranke k njegovemu slavu iskreno čestitamo!

Obesil se je v St. Ilju v Slov. gor. progovni delavec Ivan Breznik.

Kaj nam poročajo iz Dobrovc pri Mariboru? Ako prideš v Maribor ter stopiš v kako trgovino in te kak trgovski nastavljenec vpraša: odkod ste, očka ali mamca, in mu ti hitro odgovoriš, da iz Dobrovc, nikdo ne ve, kje je to. Ako se pa odrežeš, da so Dobrovc pri Slivnici, vsakdo ve, kje leži ta kraj. Pa Dobrovčani nikakor nismo tako skriti in za plankami, kakor bi kdo to mislil. Naša dobrovska mladina se pridno organizira. Imamo knjižnico že tri leta. Naši fantje in dekleta se nam na obče zadoščenje predstavljali že več zabavnih in poučnih iger. Lansko leto smo sklenili vsi Dobrovčani, da si bomo zgradili večjo kapelo, ki bi naj bila podružnica slivniške farne cerkve. Dobili smo tozadevno dovoljenje od mariborskega ordinarijata in dne 1. julija t. l. nam je g. hočki dekan že blagoslovil vogelni kamen. Naša nova cerkva bo dolga 12 m, široka 7 m, visoka 6½ m, zvonik bo dosegel višino 17 m. Hram božji nam zidajo domači zidarji pod vodstvom stavbenega mojstra Sonnenwalda in bo naša ljubka cerkva že pred zimo pod streho.

Vlomilci na delu. Iz Slov. Bistrice smo prejeli: Dostojni še neodkriti vlomilci so odnesli v noči od 10. na 11. t. m. na Zgor. Polskavi iz trgovine Cizelj raznega blaga v skupni vrednosti za več desetisoč dinarjev.

Zločin pri Mali Nedelji. Preteklo soboto se je dogodil pri Mali Nedelji zločin, čegar žrtev je postala posestnica Marija Lipša. V Pernetincih, blizu Male Nedelje, stanuje posestnik Alojz Benko, s katerim je živela rejna Lipša v prepiru. V soboto je hotel Benko prekopati jarek na travniku, ki je bil last umorjena. Lipša je hotela to preprečiti, kar je pa Benkota tako razjezilo, da jo je udaril z vso močjo z motiko po glavi. Zelezo se je zasadilo žrtvi 7 cm globoko v lobanjo, vendar je še živela 6 ur. Ubijalec se je sam javil oblastem.

Novo sv. mašo bo daroval dne 27. t. m. pri Sv. Križu na Murskem polju tamošnji rojak g. Alojzij Zaler.

Požar. V noči od predzadnje srede na četrtek je izbruhnil požar v Doberlešah vasi pri Sv. Petru v Sav. dolini. Do tal je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Jurija Valna. Zgorela je vsa shranjena krma in ves letošnji ter lanski pridelek hmelja. Pri omejitvi požara, da se ni širil na celo vas, sta uspešno in požrtvovalno delovali požarni brambci iz St. Petra in Zalca. Zavarovalnina znaša le malenkostno svoto v primeru s povzročeno škodo.

Velika nesreča. Šmihel nad Mozirjem je obiskala dne 11. septembra t. l. velika nesreča. Ob strašni nevihti ob pol 3. uri popoldne je udarilo v hlev cerkvene ključarja Lovra Golčičnik in je do tal zgorel hlev, svinjak in kozolec. Marljivosti faranov se je zahvaliti, da so rešili hišo in svinjak. Čeravno so rešili vse domače živali, znaša škoda vendar 500.000 K.

Na smrt obsojeni morilec zblaznel. Javnosti je se v živem spominu, da je celjska porota obsodila na smrt na večalih nekega Hotko, ki je ustrelil in izropal trgovca iz Dobove pri Brežicah. Hotko čaka sedaj v zaporih celjskega okrogne sodišča na potrditev smrtnne obsodbe ali na pomilostitev v dosmrtno ječo. Po poročilih iz Celja je Hotko v zaporu zblaznel in ga bodo poslali v ljubljansko umobolnico.

Se vedno se vračajo vojni ujetniki iz Rusije. Na okrajno glavarstvo v Laškem je bil od trboveljskih orožnikov te dni pripeljan Dunajčan Peter Hirztl. Izpovedal je, da se vrača po 10 letih preko Rumunije in Jugoslavije iz ruskega vojnega ujetništva v svoje rojstno mesto Dunaj. Hirztl je prišel kot 19letni fant v ujetništvo in komaj zdaj se mu je posrečilo se vrniti po tolikoletnem trpljenju v domovino. Laško okrajno glavarstvo je storilo vse, da je prišel pomilovanja vredni ujetnik čim preje preko meje v Avstrijo.

Znaga SLS pri občinskih volitvah v Sv. Krištofu pri Laškem. V nedeljo, dne 13. t. m., so se vršile v občini Sv. Krištof pri Laškem občinske volitve, ki so prinesle popoln